

MINISTERSTWO
ROZWOJU
REGIONALNEGO

Plan oceny
Programu Operacyjnego
Kapitał Ludzki 2007 – 2013

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Warszawa, wrzesień 2007 r.

Wydawca:

Ministerstwo Rozwoju Regionalnego
ul. Wspólna 2/4
00-926 Warszawa
tel. (+48 22) 461 30 00

ISBN: 978-83-60916-84-1

Departament Zarządzania Europejskim Funduszem Społecznym
ul. Wspólna 2/4, 00-926 Warszawa
tel. (+48 22) 501 50 01, fax (+48 22) 501 50 31
E-mail: zarzadzanieEFS@mrr.gov.pl oraz pokl@mrr.gov.pl

Internet: www.efs.gov.pl

Infolinia EFS
0 801 EFS 801
0 801 337 801
płatne jak za połączenie lokalne

SPIS TREŚCI

1.	Wstęp.....	4
1.1.	Definicja ewaluacji.....	4
1.2.	Cel i podstawy prowadzenia ewaluacji	5
1.3.	Zasady ewaluacji w nowym okresie programowania.....	5
2.	Program Operacyjny Kapitał Ludzki	7
3.	Organizacja procesu ewaluacji PO KL.....	8
3.1.	Instytucje zaangażowane w proces ewaluacji i zakres ich zadań	8
3.2.	Grupa Sterująca Ewaluacją PO KL i Zespoły Zadaniowe.....	9
3.3.	System koordynacji ewaluacji w ramach PO KL	11
3.4.	Związanie ewaluacji z monitoringiem oraz procesem decyzyjnym	12
4.	Budowa potencjału	13
5.	Planowane badania.....	15

1 Wstęp

Niniejszy dokument ma za zadanie wyznaczyć ramy procesu oceny (ewaluacji) Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (PO KL) na okres jego realizacji, czyli do 2015 roku. PLAN OCENY opiera się na:

- wytycznych Komisji Europejskiej w zakresie prowadzenia oceny bieżącej¹,
- wytycznych Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie ewaluacji programów operacyjnych na lata 2007-2013,
- doświadczeniach ewaluacji programów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) w latach 2004-2006.

PLAN OCENY określa instytucje zaangażowane w proces ewaluacji PO KL, zakres ich odpowiedzialności i zadania, a tym samym wyznacza system ewaluacji PO KL. Istotną rolę w tym systemie pełnić będzie koordynacja wewnętrzna całego procesu ewaluacji, w tym w szczególności pomiędzy centralnym a regionalnym wymiarem Programu. Niniejszy dokument odnosi się także do wyzwania, jakim jest wzmacnianie potencjału ewaluacyjnego instytucji zaangażowanych, określając kierunki działań i sposoby ich realizacji.

PLAN OCENY jest dokumentem strategicznym dla ewaluacji PO KL - wyznacza on orientacyjne kierunki ewaluacji podejmowanych w latach 2007-2015. Z uwagi na szerokie ramy czasowe realizacji PO KL niemożliwe jest określenie pełnej listy szczegółowych badań, zależy to bowiem od stopnia zaawansowania realizacji Programu i wyników jego monitorowania. Z tego względu, PLAN OCENY jest dokumentem ramowym, natomiast IZ będzie opracowywała okresowy szczegółowy plan działań ewaluacyjnych, mając na względzie wyżej wymienione uwarunkowania. Obowiązek opracowania okresowych planów działań ewaluacyjnych, stanowiących dokumenty implementacyjne, spoczywa także na Instytucjach Pośredniczących PO KL.

1.1 Definicja ewaluacji

Krajowa Jednostka Oceny (KJO) wypracowała definicję ewaluacji, interpretując ją jako:

„osąd wartości interwencji publicznej dokonany przy uwzględnieniu odpowiednich kryteriów (skuteczności, efektywności, użyteczności, trafności i trwałości) i standardów. Osąd dotyczy zwykle potrzeb, jakie muszą być zaspokojone w wyniku interwencji oraz wyprodukowanych efektów. Ewaluacja oparta jest na specjalnie w tym celu zebranych i zinterpretowanych informacjach za pomocą odpowiedniej metodologii”².

Należy zauważyć, iż z perspektywy czysto naukowej nie ma jednej, ogólnie przyjętej definicji ewaluacji, dlatego posłkowo prezentujemy definicję Polskiego Towarzystwa Ewaluacyjnego, które przyjęło, iż:

„ewaluacja to systematyczna i obiektywna ocena programu lub polityki, ich założeń, procesu realizacji i rezultatów pod względem stosowności, skuteczności, trwałości, efektywności, a także użyteczności podjętych w ich ramach działań. Powinna dostarczać rzetelnych i przydatnych informacji o obiekcie badania wspierając w ten sposób proces decyzyjny oraz [...] współdziałanie wszystkich partnerów zaangażowanych w realizację projektu”³.

¹ „The 2007-2013 Programming Period: Methodological Working Documents. Evaluation during the programming period: on-going evaluation. An integrated management tool”, European Commission, 2006

² „Wytyczne w zakresie ewaluacji programów operacyjnych na lata 2007-2013”, Krajowa Jednostka Oceny, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2007

³ „Ewaluacja w administracji publicznej. Funkcje, standardy i warunki stosowania”, opracowanie, Polskie Towarzystwo Ewaluacyjne, 14.09.2006, http://www.komunalne.home.pl/pte/repository/files/PTE/Ewaluacja_w_administracji_publicznej.pdf

1.2 Cel i podstawy prowadzenia ewaluacji

Ewaluacja jest procesem doskonalenia programu, jego systemu zarządzania i wdrażania, sposobu wydatkowania środków, a w ostatecznym rozrachunku - pomocy udzielanej beneficjentom ostatecznym - aby była maksymalnie skuteczna, efektywna i trwała. Ewaluacja PO KL jest zatem prowadzona aby:

- określić efekty realizacji PO KL oraz wpływ PO KL na osiągnięcie celów społeczno-gospodarczych określonych w strategiach krajowych i unijnych,
- poprawić jakość, skuteczność i efektywność PO KL oraz usprawnić sposób funkcjonowania instytucji uczestniczących w realizacji PO KL,
- lepiej odpowiadać na potrzeby (zarówno aktualnych, jak i przyszłych) odbiorców programu,
- dostarczyć pogłębione informacje dla zarządzających PO KL, społeczności oraz opinii publicznej.

Prowadzenie ewaluacji jest także wymogiem nałożonym przez artykuł 47 pkt.3 Rozporządzenia Rady nr 1083/2006 ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności, który mówi, że:

„Za przeprowadzenie ocen odpowiedzialne jest państwo członkowskie lub Komisja, w zależności od przypadku, zgodnie z zasadą proporcjonalności”⁴.

Obowiązek oceny programów operacyjnych wynika także z przepisów ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (artykuł 17). Zgodnie z tymi przepisami PO KL zawiera opis sposobu monitorowania i oceny stopnia osiągania celów Programu. Niniejszy dokument stanowi uzupełnienie i uszczegółowienie tego opisu, zgodnie z zaleceniami wytycznych Komisji Europejskiej oraz Krajowej Jednostki Oceny.

1.3 Zasady ewaluacji w nowym okresie programowania

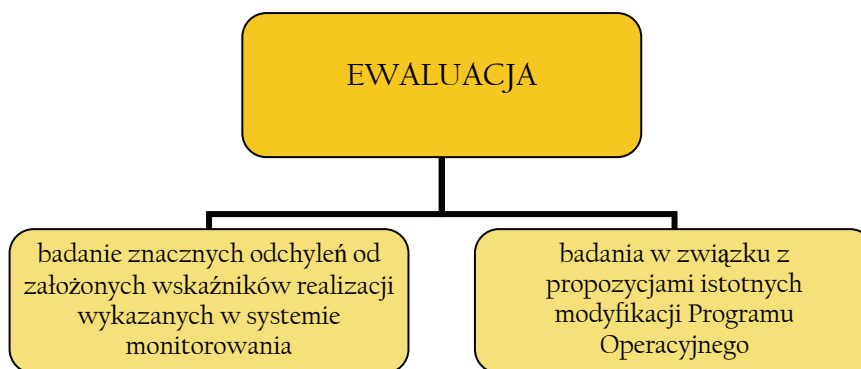
Z uwagi na czas prowadzenia ewaluacji wyróżnia się ewaluację przed rozpoczęciem (*ex ante*), ewaluację w trakcie (*on-going*) oraz ewaluację po zakończeniu realizacji programu (*ex post*). Dla PO KL w 2006 roku przeprowadzona została ocena przed rozpoczęciem realizacji.

Ocenę *ex post* przeprowadza Komisja Europejska we współpracy z państwami członkowskimi i z Instytucjami Zarządzającymi. Ocena *ex post* dotyczy każdego z celów polityki spójności i obejmuje wszystkie programy w ramach danego celu, badając wykorzystanie środków, skuteczność, efektywność i wpływ ich realizacji.

Niniejszy dokument koncentruje się zatem na ocenie w trakcie realizacji PO KL, określanej mianem ewaluacji *on-going*. Zgodnie z wytycznymi Komisji, ewaluacja w trakcie realizacji Programu wynika z bieżących potrzeb realizacji Programu i jest uzależniona od jego postępów. Ma to zapewnić właściwe dostosowanie czasu przeprowadzenia badania, jego przedmiotu i skali do faktycznego etapu wdrażania, na jakim znajduje się Program. Przyjmuje się zatem dużą elastyczność ewaluacji, a szczegółowe określanie badań powinno być równoległe z procesem realizacji PO KL.

⁴ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999, Dziennik Urzędowy UE z dnia 31.7.2006, L 210/25

Ewaluacja w obecnym okresie programowania jest ściśle związana z monitorowaniem wyników wdrażania programu. W szczególności, obowiązek przeprowadzenia ewaluacji dotyczy dwóch sytuacji:

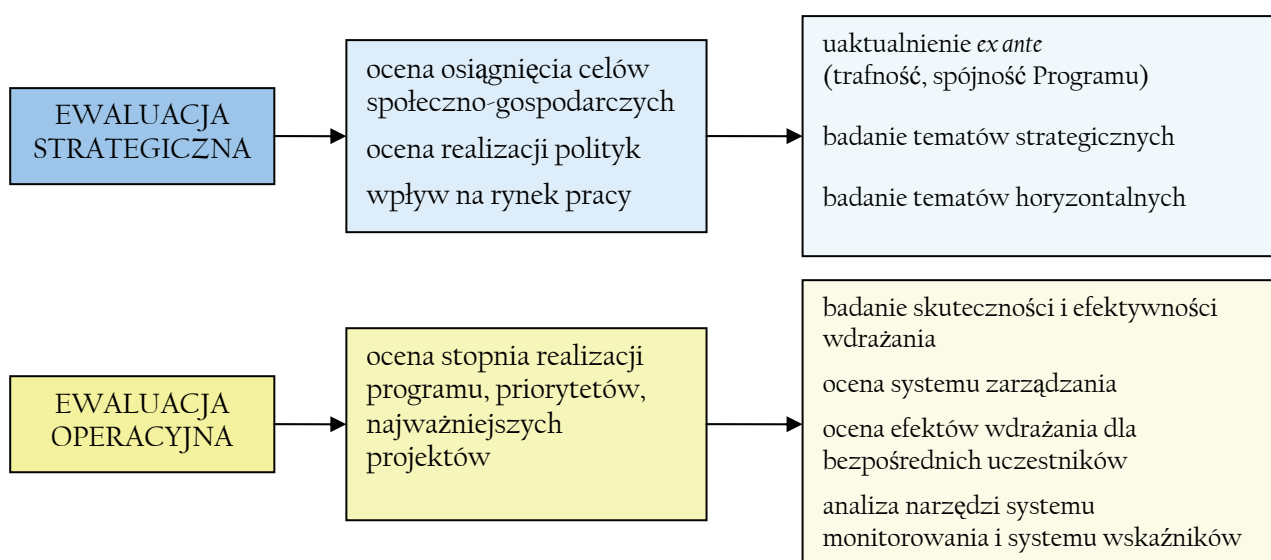

Informacja o odchyleniach od założonych wartości wskaźników pochodzić będzie z systemu monitorowania. Przewiduje się, że określona zostanie lista kluczowych wskaźników, głównie produktów i rezultatów bezpośredniej realizacji Programu, dla których określone zostaną wartości roczne. IZ będzie monitorować odchylenia wartości tych wskaźników od zakładanych wartości rocznych. IP będą miały możliwość określenia innego zestawu wskaźników, których monitorowanie odchyłeń od zakładanych wartości rocznych pomoże usprawnić realizację priorytetu / priorytetów.

Zgodnie z Rozporządzeniem rozróżniamy ewaluację o charakterze strategicznym i operacyjnym:

„2. Ocena może mieć charakter strategiczny, kiedy jej celem jest analiza ewolucji programu lub grupy programów w odniesieniu do priorytetów wspólnotowych i krajowych, lub charakter operacyjny, kiedy jej celem jest wspieranie monitorowania programu operacyjnego.”⁵

Oba rodzaje ewaluacji wynikają z różnych potrzeb informacyjnych i skupiają się one na odmiennych aspektach realizacji Programu, zarówno w kontekście skali, jak i przedmiotu badania.

⁵ Artykuł 47, ustęp 2, Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006

2. Program Operacyjny Kapitał Ludzki

Zgodnie z dokumentem *Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia* (Narodowa Strategia Spójności) całość środków EFS w Polsce na lata 2007 – 2013 (9,7 mld euro) została przeznaczona na PO KL.

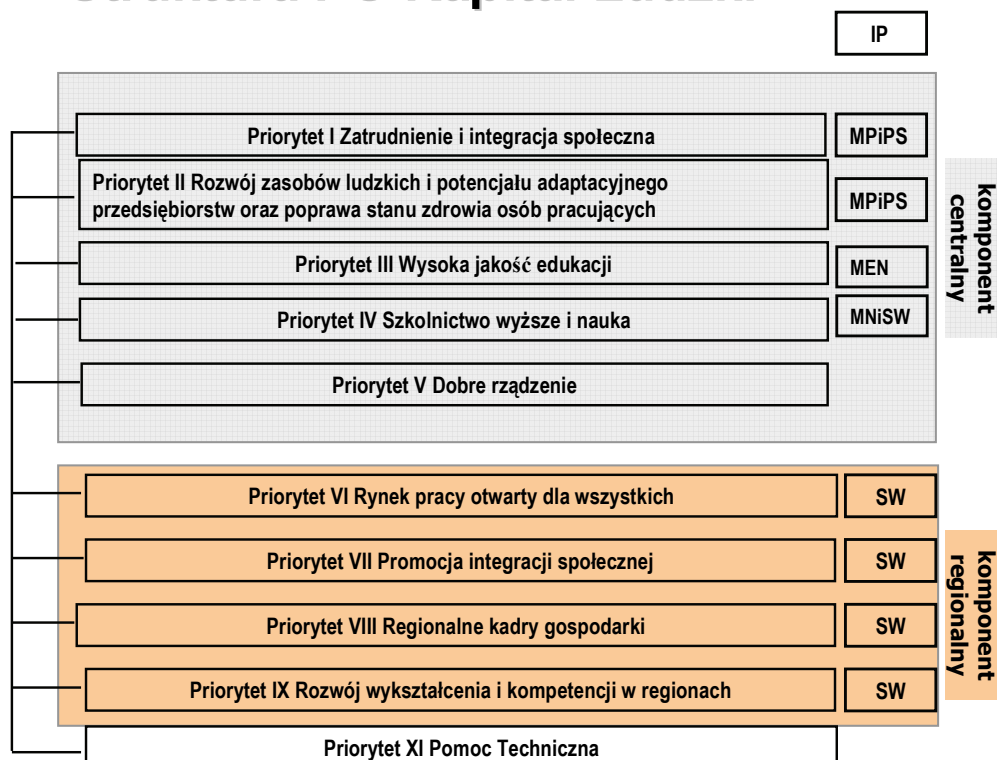
Celem głównym PO KL jest **wzrost poziomu zatrudnienia i spójności społecznej**. Z celu głównego wypływają następujące cele szczegółowe:

1. Podniesienie poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia osób bezrobotnych i biernych zawodowo;
2. Zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego;
3. Poprawa zdolności adaptacyjnych pracowników i przedsiębiorstw do zmian zachodzących w gospodarce;
4. Upowszechnienie edukacji społeczeństwa na każdym etapie kształcenia przy równoczesnym zwiększeniu jakości usług edukacyjnych i ich silniejszym powiązaniu z potrzebami gospodarki opartej na wiedzy;
5. Zwiększenie potencjału administracji publicznej w zakresie opracowywania polityk i świadczenia usług wysokiej jakości oraz wzmocnienie mechanizmów partnerstwa;
6. Wzrost spójności terytorialnej.

W ramach Programu wsparciem objęte są następujące obszary: zatrudnienie, edukacja, integracja społeczna, rozwój potencjału adaptacyjnego pracowników i przedsiębiorstw, a także zagadnienia związane z rozwojem zasobów ludzkich na terenach wiejskich, budową sprawnej i skutecznej administracji publicznej wszystkich szczebli oraz promocją zdrowia zasobów pracy.

Program Operacyjny Kapitał Ludzki składa się z Priorytetów, realizowanych równoległe na poziomie centralnym (5) i regionalnym (4) oraz Priorytetu Pomocy Technicznej.

Struktura PO Kapitał Ludzki

W ramach Programu ok. 60% alokowanych środków jest przeznaczonych na wsparcie dla regionów, zaś ok. 40% środków jest wdrażanych sektorowo przez odpowiednie resorty. W ramach komponentu regionalnego środki przeznaczone są na wsparcie dla osób i grup społecznych, natomiast w ramach komponentu centralnego środki kieruje się przede wszystkim na rzecz struktur i systemów.

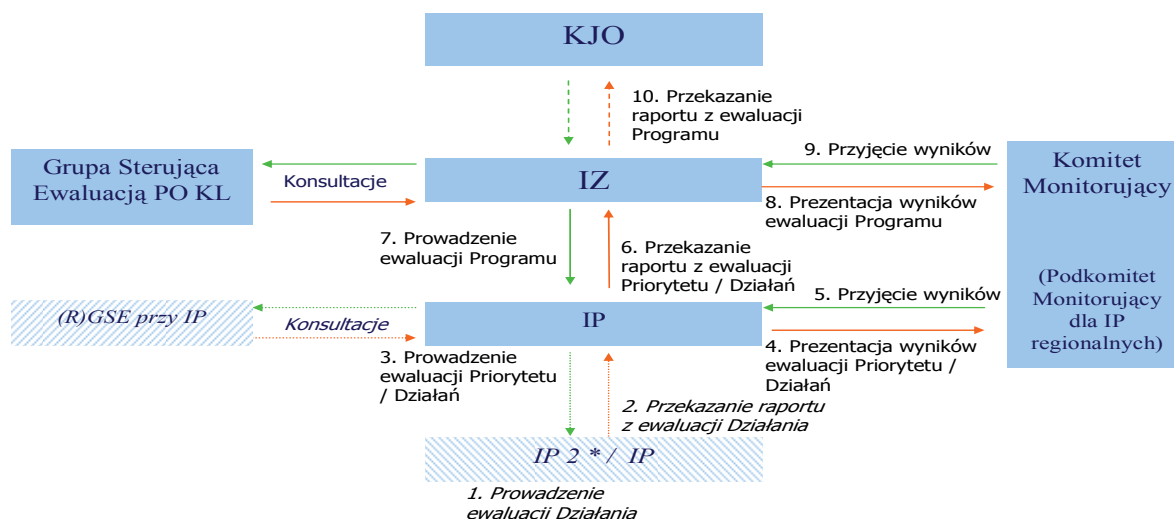
3. Organizacja procesu ewaluacji PO KL

3.1 Instytucje zaangażowane w proces ewaluacji i zakres ich zadań

Za ewaluację PO KL na poziomie całego Programu odpowiada Instytucja Zarządzająca, zgodnie z zasadą proporcjonalności i subsydiarności. W procesie ewaluacji uczestniczą także instytucje, które biorą udział w realizacji PO KL: Instytucje Pośredniczące oraz Instytucje Pośredniczące drugiego stopnia (na poziomie Priorytetów i / lub Działań). W realizację procesu ewaluacji zaangażowany jest Komitet Monitorujący (oraz Podkomitety Monitorujące⁶), KJO, a także Komisja Europejska. Szczegółowy podział zadań pomiędzy kluczowych aktorów procesu ewaluacji PO KL jest przedstawiony w Załączniku 1, natomiast Załącznik 2 przedstawia planowany docelowy stan zatrudnienia w jednostkach ewaluacyjnych na poziomie IZ oraz IP w ramach PO KL.

W realizację procesu ewaluacji zaangażowani są także beneficjenci, którzy biorą udział w badaniach ewaluacyjnych realizowanych przez IZ, IP oraz IP drugiego stopnia, a także którym rekomenduje się prowadzenie autoewaluacji realizowanych przez nich projektów, bazując na doświadczeniach Programu Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL dla Polski 2004-2006.

Instytucja Pośrednicząca może przekazać zadania związane z ewaluacją do właściwej Instytucji Pośredniczącej drugiego stopnia.

* w Priorytecie V IP 2 konsultuje prowadzenie ewaluacji Działania z IZ oraz przekazuje raporty z ewaluacji do IZ

⁶ Podkomitety Monitorujące w PO KL będą funkcjonowały dla priorytetów regionalnych, realizowanych w ramach jednego województwa.

Należy zaznaczyć, iż efektywność procesu ewaluacji zależeć będzie od interakcji wszystkich zaangażowanych aktorów. Usprawnieniu współpracy i wsparciu całego procesu służy specjalnie powołana Grupa Sterująca Ewaluacją PO KL (GSE) oraz jej Zespoły Zadaniowe ds. ewaluacji tematycznych, skupiające przedstawicieli ww. instytucji oraz ekspertów w dziedzinie ewaluacji.

3.2 Grupa Sterująca Ewaluacją PO KL i Zespoły Zadaniowe

Grupa Sterująca Ewaluacją skupia instytucje i podmioty zainteresowane uczestnictwem w koordynacji procesu ewaluacji odpowiednio na poziomie krajowym i regionalnym.

Przykład:

Dobłą praktyką okresu 2004-2006 w ramach EFS jest Grupa Sterująca ds. Ewaluacji SPO RZL.

***Skład:** przedstawiciele instytucji centralnych i regionalnych, realizujących SPO RZL, Polskiego Towarzystwa Ewaluacyjnego, KJO oraz Komisji Europejskiej.*

***Zadania:** opiniowanie Planu oceny i przyjmowanie rocznych planów działań ewaluacyjnych, opracowywanie założeń i pytań badawczych, współpraca z wykonawcami badań.*

W ramach PO KL na poziomie ogólnokrajowym funkcjonować będzie Grupa Sterująca Ewaluacją PO KL, którą powoła Instytucja Zarządzająca. W jej skład wchodzi przedstawiciele Instytucji Zarządzającej, Instytucji Pośredniczących (centralnych oraz regionalnych), KJO, Komitetu Monitorującego oraz niezależni eksperci w dziedzinie ewaluacji.

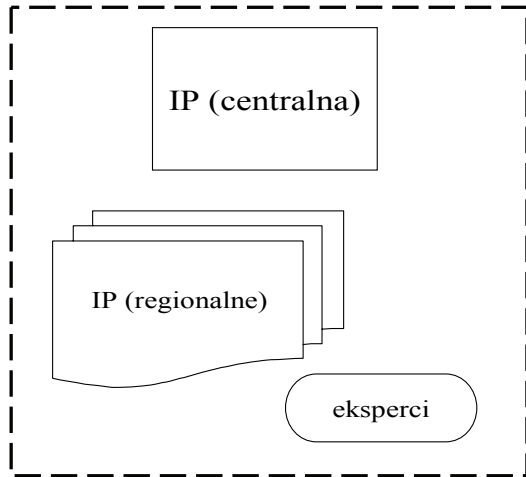
Do zadań GSE PO KL o strategicznym znaczeniu należy:

- zaopiniowanie PLANU OCENY,
- opiniowanie okresowych Planów działań ewaluacyjnych IZ, uszczegóławiających zapisy PLANU OCENY,
- opracowywanie okresowych informacji na temat wyników ewaluacji PO KL i sposobie wykorzystania jej wyników na potrzeby Komitetu Monitorującego.

GSE w pełnym składzie będzie spotykać się w zależności od potrzeb co najmniej raz w roku. Aby zapewnić sprawne działanie GSE jej skład roboczy będzie bardzo elastyczny i uzależniony od prowadzonych badań. GSE będzie bowiem działała w oparciu o **Zespoły Zadaniowe ds. ewaluacji tematycznych**, powoływane przez Instytucję Zarządzającą spośród pełnego składu GSE. Skład tak powołanych Zespołów Zadaniowych może być uzupełniony o dodatkowych ekspertów i będzie zależał każdorazowo od przedmiotu badania.

Informacja o spotkaniach Zespołów Zadaniowych i efektach ich pracy będą na bieżąco przekazywane do wszystkich członków GSE PO KL.

Schemat Zespołu Zadaniowego

Przykład:

Planowana ewaluacja ma dotyczyć rezultatów realizacji PO KL w obszarze edukacji.

Skład takiego Zespołu Zadaniowego w ramach GSE obejmie przede wszystkim: **IP Priorytetów III, IV oraz IX**, Instytucję Zarządzającą, przedstawicieli KM oraz ekspertów.

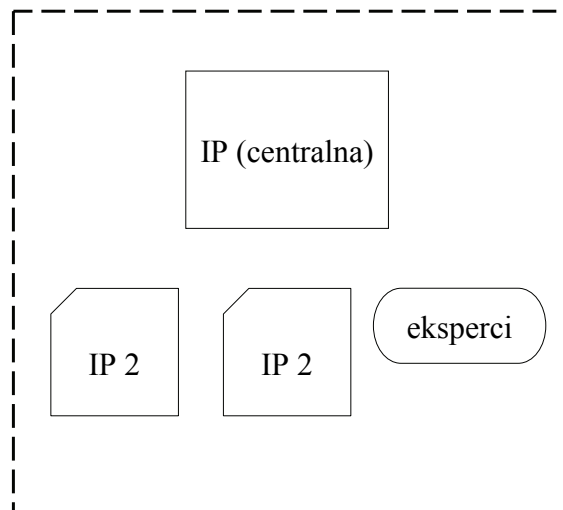
Obecność instytucji odpowiedzialnych za inne obszary wsparcia nie będzie wymagana.

Do zadań tak skonstruowanych Zespołów Zadaniowych należy:

- określanie przedmiotu i założeń badań ewaluacyjnych,
- przyjmowanie raportów ewaluacyjnych od wykonawców badań.

Instytucja Zarządzająca **rekomenduje** powołanie grup sterujących ewaluacją także na poziomie priorytetów centralnych PO KL.

Schemat grupy sterującej ewaluacją dla priorytetu centralnego

Przykład:

IP powołuje GSE swojego priorytetu.

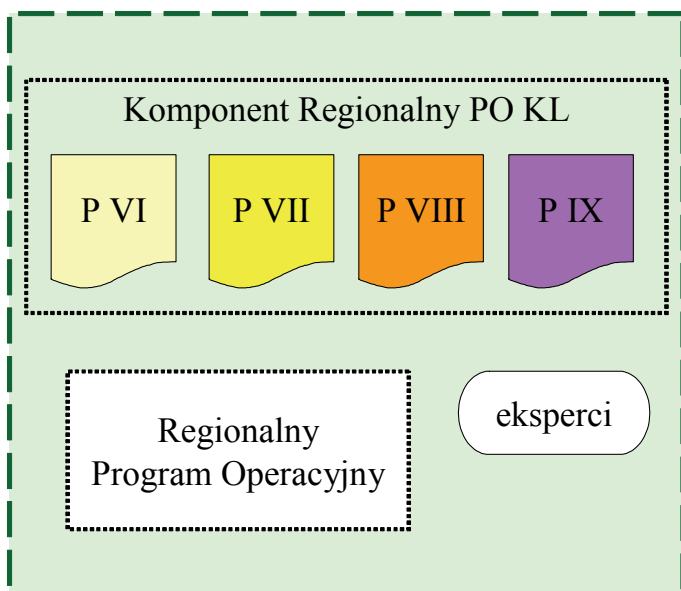
Skład: IP, IP drugiego stopnia, eksperci oraz przedstawiciele instytucji zainteresowanych realizacją priorytetu.

Zadania:

- przyjęcie okresowego Planu działań ewaluacyjnych IP,
- określanie przedmiotu i założeń badań, opracowanie pytań badawczych,
- przyjmowanie raportów od wykonawców badań

Dla Instytucji Pośredniczących w ramach komponentu regionalnego PO KL, IZ **rekomenduje** powołanie Regionalnych Grup Sterujących Ewaluacją (RGSE), które stanowiłyby forum do ewaluacji regionalnych programów operacyjnych i komponentu regionalnego PO KL. Powołanie RGSE leży w kompetencji właściwej Instytucji Pośredniczącej. W przypadku powołania RGSE przez Zarząd Województwa, IZ zaleca, aby w jej skład weszli przedstawiciele IP drugiego stopnia, Podkomitetu Monitorującego PO KL, eksperci oraz przedstawiciele instytucji zaangażowanych w realizację programów regionalnych i odpowiedzialni za ich ewaluację.

Schemat Regionalnej Grupy Sterującej Ewaluacją

Przykład:

Zarząd województwa powołuje RGSE.

Skład: przedstawiciele IP drugiego stopnia, Podkomitetu Monitorującego PO KL, RPO oraz eksperci.

Zadania:

- opracowuje plany działań ewaluacyjnych,
- określa przedmiot i założeń badań,
- przyjmuje raporty od wykonawców,
- opracowuje informacje dla Podkomitetu Monitorującego o wynikach ewaluacji i sposobie wykorzystania wyników

Instytucja Zarządzająca PO KL rekomenduje ponadto połączenie zarządzania ewaluacją w ramach programów regionalnych oraz osi priorytetowych PO KL. Dzięki takiemu rozwiązaniu możliwa byłaby kompleksowa ocena trafności, spójności, skuteczności, efektywności i trwałości interwencji funduszy strukturalnych w regionie.

Schemat instytucjonalny procesu ewaluacji, obejmujący GSE PO KL i jej Zespoły Zadaniowe oraz rekomendowane Instytucjom Pośredniczącym przykładowe grupy sterujące ewaluacją na poziomie priorytetów, przedstawiony jest w Załączniku 3.

3.3 System koordynacji ewaluacji w ramach PO KL

Dla zagwarantowania skutecznego systemu ewaluacji PO KL niezbędne jest stworzenie systemu komunikacji, który zapewni stały przepływ informacji w układzie poziomym i pionowym w ramach struktury PO KL.

W wymiarze poziomym kluczową rolę pełnić będzie ogólnokrajowa GSE PO KL. W wymiarze pionowym zasadnicze znaczenie będą mieć przedstawiciele IP reprezentowani na forum GSE PO KL. Przedstawiciele IP w GSE PO KL pełnią rolę koordynatorów procesu ewaluacji dla danej IP. Są oni osobami kontaktowymi w zakresie ewaluacji dla IZ, KJO, KE, pozostałych IP oraz innych kluczowych uczestników procesu:

- przedstawiciele IP priorytetów centralnych zapewniają przepływ informacji z ogólnokrajowej GSE do powołanych przez siebie grup sterujących ewaluacją w ramach swoich priorytetów;

- przedstawiciele IP priorytetów regionalnych zapewniają przepływ informacji z GSE do regionalnych grup sterujących ewaluacją (RGSE).

Koordynatorzy ewaluacji w IZ oraz IP konsultują planowane badania i współpracują z właściwymi merytorycznie jednostkami w ramach danej instytucji.

Pracownicy jednostki oceny w DZF odpowiadają za przepływ informacji w ramach całego procesu ewaluacji PO KL. W celu zapewnienia sprawnego funkcjonowania GSE przewiduje się, iż podstawową formą pracy będzie komunikacja internetowa (platforma internetowa), co pozwoli na efektywniejsze zarządzanie czasem i zasobami ludzkimi.

Koordinacji procesu ewaluacji służy:

- opracowywanie przez IP okresowych planów działań ewaluacyjnych (w ramach Planów działań pomocy technicznej), przekazywanie ich przez IP do IZ oraz zatwierdzanie ich przez IZ (zgodnie z terminami wskazanymi dla Planów działań pomocy technicznej);
- opracowywanie przez IZ okresowego planu działań ewaluacyjnych PO KL i przekazywanie informacji zbiorczej o planowanych działaniach ewaluacyjnych w ramach PO KL do KJO **do końca grudnia**;
- opracowywanie przez IP informacji o zrealizowanych działaniach ewaluacyjnych i przekazywanie ich do IZ **w ramach systemu sprawozdawczości**;
- opracowywanie przez IZ informacji zbiorczej o zrealizowanych działaniach ewaluacyjnych w ramach PO KL i przekazywanie ich do KJO.

3.4 Związanie ewaluacji z monitoringiem oraz procesem decyzyjnym

Związanie procesu monitorowania postępów realizacji PO KL na poziomie Programu z prowadzonymi badaniami ewaluacyjnymi odzwierciedlone jest w strukturze organizacyjnej IZ, gdzie utworzony został odrębny wydział ds. monitorowania i ewaluacji. Zmiana struktury, zwiększenie liczby etatów i podporządkowanie wydziału kierownictwu Departamentu obrazuje podniesienie rangi ewaluacji w latach 2007-2013. IZ rekomenduje przyjęcie podobnych rozwiązań na poziomie IP.

Jednocześnie zwiększenie wpływu ewaluacji na podejmowane decyzje dotyczące sposobu zarządzania i wdrażania Programu ma miejsce, o ile zapewnione jest poparcie dla procesu ewaluacji przez osoby na kierowniczych stanowiskach. W tym celu, należy nie tylko podnosić zdolności Jednostek Ewaluacyjnych IZ oraz IP do planowania i prowadzenia badań ewaluacyjnych, ale konieczne jest także stałe podnoszenie wiedzy na temat celów i zasad ewaluacji wśród decydentów (*por. Rozdział 4. Budowa potencjału*).

W okresie 2007-2013 zwiększony zostanie nacisk na sposób wykorzystania wniosków i rekomendacji z przeprowadzonych badań ewaluacyjnych. Regularne monitorowanie postępów we wdrażaniu rekomendacji ma zapewnić większą przejrzystość procesu podejmowania decyzji, oraz podnieść użyteczność ewaluacji w zarządzaniu i wdrażaniu Programu.

4. Budowa potencjału

Wsparcie IZ dla budowania zdolności instytucjonalnych w zakresie ewaluacji będzie koncentrowało się w pierwszej kolejności na członkach GSE PO KL, jako koordynatorów ewaluacji w IP.

Przedstawiona w rozdziale analiza potencjału ewaluacyjnego Instytucji Pośredniczących została sporządzona na podstawie ankiet wypełnianych przez członków GSE dla PO KL na przełomie kwietnia i maja 2007 roku.

Wyniki analizy wskazują jednoznacznie, iż niezbędne są działania na rzecz wzmocnienia potencjału ewaluacyjnego członków Grupy Sterującej Ewaluacją dla PO KL na lata 2007-2013, a co za tym idzie – reprezentowanych przez nich instytucji. Założenie takie jest podyktowane bardzo niewielkim doświadczeniem w zakresie ewaluacji zarówno wśród członków Grupy, jak również w samych Instytucjach Pośredniczących. Istotnym wydaje się również ponowne podkreślenie znaczenia ewaluacji, jako narzędzia wspomagającego zarządzanie i procesy decyzyjne w trakcie realizacji Programu.

Obecnie na stanowiskach związanych z ewaluacją w Instytucjach Pośredniczących pracują 22 osoby (w tym 1 osoba zajmuje się pracą w tym zakresie na pół etatu). W przypadku 80% IP na stanowiskach do spraw oceny pracuje nie więcej niż jedna osoba, ponadto aż w dwóch z badanych instytucji na stanowiskach zajmujących się oceną Programu nie jest zatrudniona żadna osoba. Dodatkowo w 8 placówkach (38,1%), nie jest planowane zwiększenie zatrudnienia osób w tym zakresie.

Tylko trzy spośród badanych instytucji posiadają w chwili obecnej doświadczenie w prowadzeniu, lub zlecaniu badań ewaluacyjnych. W przypadku aż 85% przypadków badane instytucje nie posiadają żadnego doświadczenia w tym zakresie.

Podczas przeprowadzania badania ankietowego członków GSE dla PO KL poproszono o sprecyzowanie, jakiego rodzaju wsparcia oczekują ze strony Instytucji Zarządzającej w zakresie budowania potencjału ewaluacyjnego. Przedstawiciele Instytucji Pośredniczących wymieniali najczęściej takie rodzaje oczekiwanego wsparcia jak:

- zapotrzebowanie na szkolenia i warsztaty;
- propozycje stworzenia cyfrowej platformy wymiany informacji;
- przekazanie materiałów i publikacji dotyczących przedmiotowej kwestii;
- udostępnienie bazy adresowej sprawdzonych ewaluatorów oraz listy ekspertów w poszczególnych obszarach tematycznych;
- pomoc przy rozwiązywaniu bieżących problemów.

Formą wsparcia, którą członkowie GSE wskazali jako najbardziej użyteczną z punktu widzenia potrzeb Instytucji Pośredniczących w zakresie ewaluacji były warsztaty oraz szkolenia (każda z kategorii uzyskała 22,5% odpowiedzi). W następnej kolejności respondenci wskazywali konsultacje (18,3%) oraz otrzymywanie materiałów i publikacji dotyczących przedmiotowego tematu (15,5%). Najmniej preferowaną formą wsparcia okazały się być konferencje (5,6% wskazań).

Członkowie Grupy Sterującej Ewaluacją wskazali, iż wsparcie, jakiego oczekują ze strony Instytucji Zarządzającej w pierwszej kolejności, powinno dotyczyć przede wszystkim:

- ogólnej wiedzy z zakresu ewaluacji;
- problematyki związanej bezpośrednio ze zlecaniem badań ewaluacyjnych;

- zarządzania procesem ewaluacyjnym.

W dalszej kolejności członkowie GSE wskazywali również na podniesienie kompetencji w zakresie metod i technik badawczych. Całkowicie pominięta kategoria odpowiedzi dotyczyła aspektów związanych z przeprowadzaniem analizy danych statystycznych.

Planowany zakres wsparcia obejmie:

LP.	RODZAJ WSPARCIA	HARMONOGRAM	INSTYTUCJA ODPOWIEDZIALNA
1.	bieżące wsparcie IP w realizacji zadań związanych z ewaluacją (kontakt telefoniczny i przez pocztę elektroniczną)	zadanie ciągłe	IZ
2.	seria spotkań dwu- i wielostronnych dla IP i IP drugiego stopnia w zakresie: – zasad i standardów prowadzenia ewaluacji; – konstruowania budżetu ewaluacji; – dotychczasowych doświadczeń z ewaluacji SPO RZL i EQUAL; – organizacji prac grup sterujących ewaluacją na poziomie priorytetów	maj 2007 – grudzień 2007	IZ
3.	wspólne posiedzenia GSE dla PO KL oraz SPO RZL i EQUAL	maj 2007 – marzec 2008	IZ
4.	wspólne posiedzenie GSE dla PO KL oraz NPR	czerwiec 2007	KJO / IZ
5.	pomoc ekspercka (doradztwo) dla IP w zakresie: – opracowywania planów ewaluacji IP – opracowywanie założeń badawczych	czerwiec 2007 – wrzesień 2007	IZ
6.	szkolenia i warsztaty praktyczne w zakresie planowania ewaluacji i projektowania badań	wrzesień 2007 – I kwartał 2008	KJO / IZ
7.	seminarium nt. ewaluacji wobec procesu decyzyjnego dla przedstawicieli IP (osób na kierowniczych stanowiskach)	IV kwartał 2007 – I kwartał 2008	IZ

5. Planowane badania

W okresie 2007-2015 Instytucja Zarządzająca PO KL prowadzić będzie następujące badania ewaluacyjne:

BADANIE – PRZEDMIOT	TERMIN ⁷
ocena szacunkowa (<i>ex ante</i>)	2006r. oraz 2013r.
ocena systemu zarządzania PO KL	2008-2009, 2011r.
analiza systemu monitorowania	2008-2009r.
weryfikacja <i>ex ante</i>	w przypadku zmiany cyklu koniunkturalnego lub przed alokacją krajowej rezerwy wykonania (2009-2010r.)
badanie tematów horyzontalnych , np: – partnerstwo – innowacyjność i współpraca ponadnarodowa – gender mainstreaming	– 2010r. – 2012r. – 2011r.
ocena osiągnięcia przez PO KL celów społeczno-gospodarczych	od 2011r.
ewaluacja realizacji celu głównego i celów szczegółowych Programu oraz ocena postępu w osiąganiu zakładanych wartości docelowych wskaźników	w połowie okresu wdrażania – 2010r. oraz w 2014r. lub w przypadku odchylenia od realizacji zakładanych wartości docelowych wskaźników
ocena rezultatów PO KL, w tym oceny przekrojowe obszarów wsparcia EFS i tematów wspólnych dla priorytetów centralnych i regionalnych	od 2009r.
ewaluacja realizacji celów i postępów w osiąganiu wskaźników dla Priorytetów komponentu regionalnego	cyklicznie od 2009r. (co 2 lata)

⁷ Zaproponowane terminy zostaną dostosowane do Planu Oceny NSRO.

Załącznik 1

Tabela 1.

Instytucja Zarządzająca PO KL (oraz IP centralna)	Komitet Monitorujący PO KL
odpowiada za proces ewaluacji PO KL (IP – odpowiada za ewaluację Priorytetu)	nadzór nad procesem ewaluacji PO KL
opracowuje (i realizuje) PLAN OCENY PO KL (-)	zatwierdza PLAN OCENY PO KL i jego modyfikacje
opracowuje (i realizuje) okresowy Plan działań ewaluacyjnych IZ (IP – opracowuje (i realizuje) okresowy Plan działań ewaluacyjnych IP)	-
przyjmuje okresowe Plany działań ewaluacyjnych IP - centralnych i regionalnych (-)	-
prowdzi ewaluacje PO KL, w tym całości komponentu regionalnego ⁸ (IP – prowadzi ewaluacje Priorytetu, w tym ocenę projektów systemowych) ⁹	analizuje rezultaty realizacji PO KL, w szczególności realizację celu głównego i celów szczegółowych, oraz wskazuje obszary, które powinny zostać poddane ocenie
przedstawia wyniki ewaluacji Komitetowi Monitorującemu (IP – przedstawia wyniki ewaluacji KM)	przyjmuje wyniki (wnioski i rekomendacje) ewaluacji
wdraża rekomendacje przyjęte przez KM (IP – wdraża rekomendacje przyjęte przez KM)	podejmuje decyzje o sposobie wykorzystania wyników oraz monitoruje realizację wdrażania rekomendacji
przekazuje informacje o zrealizowanych działaniach ewaluacjach do KJO (IP – przekazuje informacje o zrealizowanych działaniach ewaluacyjnych do IZ)	-

Tabela 2.

Instytucja Pośrednicząca (komponent regionalny)	Podkomitet Monitorujący PO KL
odpowiada za ewaluację priorytetów w ramach komponentu regionalnego	nadzór nad procesem ewaluacji priorytetów w ramach komponentu regionalnego
opracowuje (i realizuje) okresowy Plan działań ewaluacyjnych IP	opiniuje okresowy Plan działań ewaluacyjnych IP
prowdzi ewaluacje priorytetów w ramach komponentu regionalnego, w tym ocenę projektów systemowych	analizuje rezultaty realizacji priorytetów w ramach komponentu regionalnego oraz wskazuje obszary, które powinny zostać poddane ocenie
przedstawia wyniki ewaluacji Podkomitetowi Monitorującemu oraz IZ	przyjmuje wyniki (wnioski i rekomendacje) ewaluacji
wdraża rekomendacje przyjęte przez Podkomitet Monitorujący	podejmuje decyzje o sposobie wykorzystania wyników oraz monitoruje realizację wdrażania rekomendacji
przekazuje informacje o zrealizowanych działaniach ewaluacyjnych do IZ	-

Tabela 3.

Ewaluacja na poziomie centralnym (IZ oraz IP centralne)	Ewaluacja komponentu regionalnego (IP regionalne)
ewaluacja realizacji przez PO KL strategicznych polityk i osiągnięcia strategicznych celów społeczno- gospodarczych	ewaluacja realizacji przez priorytety komponentu regionalnego celów określonych w dokumentach strategicznych dla regionu i innych programach regionalnych
ewaluacja realizacji celu głównego i celów szczegółowych Programu	-

⁸ Zakres ewaluacji por. tabele 3 i 4.

⁹ jw.

ewaluacja tematów horyzontalnych	<i>ewaluacja tematów horyzontalnych (fakultatywnie)</i>
weryfikacja oceny <i>ex ante</i> Programu	-
ewaluacja związana z propozycją istotnej zmiany PO KL	-
oceny rezultatów PO KL, w tym oceny przekrojowe obejmujące poszczególne obszary wsparcia EFS oraz tematy wspólne dla priorytetów centralnych i regionalnych	oceny rezultatów PO KL, w tym ewaluacja obszarów wsparcia EFS – na poziomie regionalnym
ewaluacja realizacji celów oraz postępów w osiąganiu wskaźników dla poszczególnych priorytetów (ponadregionalnie)	ewaluacja realizacji celów oraz postępów w osiąganiu wskaźników dla poszczególnych priorytetów w ramach komponentu regionalnego
ocena systemu zarządzania i wdrażania na poziomie ponadregionalnym	ocena systemu zarządzania i wdrażania na poziomie regionalnym
ocena skuteczności wsparcia beneficjentów ostatecznych Programu, w tym określenie wartości wskaźników PO KL, których źródłem jest badanie ewaluacyjne	<i>ocena skuteczności wsparcia beneficjentów ostatecznych Programu w regionie (fakultatywnie)</i>

ROZGRANICZENIE KOMPETENCJI NA POZIOMIE CENTRALNYM

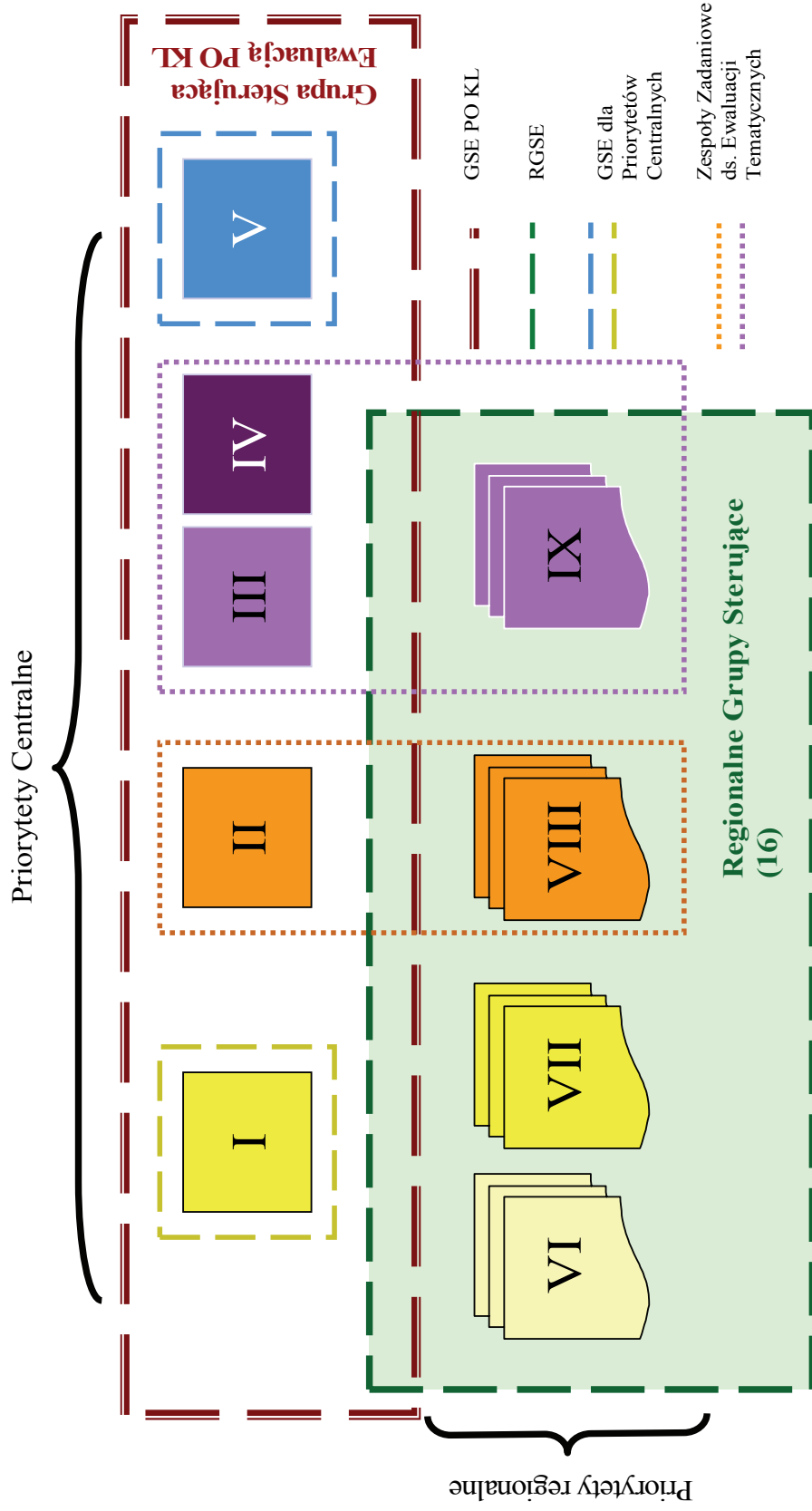
Tabela 4.

Instytucja Zarządzająca PO KL	Instytucja Pośrednicząca (centralna)
ocena osiągnięcia przez PO KL celów społeczno-gospodarczych określonych w strategiach krajowych i unijnych, np.: NSRO, Strategii Lizbońskiej	ocena osiągnięcia przez PO KL celów społeczno-gospodarczych określonych we właściwych strategiach sektorowych, np. Krajowej Strategii Zatrudnienia, Strategii Rozwoju Edukacji
ewaluacja realizacji celu głównego i celów szczegółowych Programu oraz ocena postępów w osiąganiu zakładanych wartości docelowych wskaźników	-
ewaluacja tematów horyzontalnych	<i>ewaluacja tematów horyzontalnych (fakultatywnie)</i>
weryfikacja oceny <i>ex ante</i> Programu	-
ewaluacja związana z propozycją istotnej zmiany PO KL	-
ocena systemu zarządzania i wdrażania na poziomie Programu	ocena systemu zarządzania i wdrażania na poziomie Priorytetu
<i>oceny rezultatów PO KL, w tym oceny przekrojowe obejmujące poszczególne obszary wsparcia EFS oraz tematy wspólne dla priorytetów centralnych i regionalnych (np. skuteczność działań promocyjnych) (fakultatywnie)¹⁰</i>	oceny rezultatów PO KL, w tym oceny przekrojowe obejmujące poszczególne obszary wsparcia EFS według właściwości resortów: (edukacja – IP Priorytetu III, zatrudnienie – IP Priorytetu I, itd.)
ewaluacja realizacji celów oraz postępów w osiąganiu wskaźników dla poszczególnych priorytetów komponentu regionalnego oraz dla Priorytetu V	ewaluacja realizacji celów oraz postępów w osiąganiu wskaźników dla poszczególnych priorytetów centralnych
ocena skuteczności wsparcia beneficjentów ostatecznych Programu, w tym określenie wartości wskaźników PO KL, których źródłem jest badanie ewaluacyjne (na poziomie priorytetów regionalnych ramach komponentu regionalnego)	ocena skuteczności wsparcia beneficjentów ostatecznych Programu, w tym określenie wartości wskaźników PO KL, których źródłem jest badanie ewaluacyjne (na poziomie Priorytetów centralnych)
-	ewaluacja projektów systemowych

¹⁰ IZ zastrzega sobie prawo do prowadzenia takich ewaluacji zgodnie z zasadą subsydiarności.

Załącznik 2

INSTYTUCJA	DOCELOWY STAN ZATRUDNIENIA
Institucja Zarządzająca PO KL	3
MEN	3
MNiSW	1
MPiPS	2
Świętokrzyskie Biuro Rozwoju Regionalnego	3
UM w Łodzi	2
UM Woj. Dolnośląskiego	2
UM Woj. Kujawsko-Pomorskiego	4
UM Woj. Lubelskiego	2
UM Woj. Lubuskiego	5
UM Woj. Małopolskiego	1
UM Woj. Mazowieckiego	4
UM Woj. Opolskiego	4
UM Woj. Podlaskiego	2
UM Woj. Pomorskiego	4
UM Woj. Śląskiego	1
UM Woj. Warmińsko-Mazurskiego	1
WUP Poznań	6
WUP Rzeszów	2
WUP Szczecin	1

Ramowy plan badań ewaluacyjnych Instytucji Zarządzającej PO KL na lata 2007-2015

	Badanie – przedmiot	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1.	ocena szacunkowa (<i>ex ante</i>)										
2.	ocena systemu zarządzania PO KL										
3.	analiza systemu monitorowania										
4.	weryfikacja <i>ex ante</i>										
5.	badanie tematów horyzontalnych , np: partnerstwo innowacyjność i współpraca ponadnarodowa gender mainstreaming										
6.	ocena osiągnięcia przez PO KL celów społeczno-gospodarczych ewaluacja realizacji celu głównego i celów szczegółowych Programu oraz ocena postępu w osiągnięciu zakładanych wartości docelowych wskaźników										
7.	ocena rezultatów PO KL, w tym oceny przekrojowe obszarów wsparcia EFS i tematów wspólnych dla priorytetów centralnych i regionalnych										
8.	ewaluacja realizacji celów i postępów w osiągnięciu wskaźników dla Priorytetów komponentu regionalnego										